

Ojämlig vård

Uffe har missbrukat droger och huvudsakligen heroin sedan han var i artonårsåldern. Idag är han sextioåtta år. Innan heroinet kom till Sverige på sjuttio-talet använde han opium. Han har med andra ord använt opiater under större delen av sitt liv. Förutom under några fängelsestraff och under en ettårsperiod då Uffe och dåvarande flickvännen köpte metadon svart för att försöka tända av, har han missbrukat heroin i stort sett oavbrutet.

När han 2022 sökte substitutionsbehandling med metadon för att komma ur sitt långa missbruk fick han avslag på sin ansökan för att det "inte fanns något dokumenterat missbruk". Uffe har genom åren inga dokumenterade överdoser, men hade läkare undersökt hans kropp hade de sett en man med de spår åren ger en person som injicerat. Vid ett tillfälle kom polisen i samband med en överdos, men då Uffe var vid medvetande och efterlyst, tog de honom till häktet istället för till sjukhuset. Därmed journalfördes aldrig överdosen. Men det tog lång tid innan Uffe återhämtade sig.

Uffe sökte efter avslaget igen. Nu föreslog han att vården skulle kolla upp de olovliga körningar han åkt dit för där han lämnat blodprover som visade att han använt heroin. Tack vare detta fick Uffe till slut en metadonbehandling beviljad. Innan medicineringen lades Uffe in för avgiftning men blev utskriven i förtid då inte den socialförvaltning han tillhör betalade för vården. Uffe fick lämna sjukhuset abstinent. Det första han gjorde var att självmedicinera.

Har man tagit droger ett helt liv kan man inte klara sig utan dem, säger Uffe.

Uffe fick till slut i år börja medicinera med metadon och var inne i fasen då man ställer in rätt dos. Tyvärr halkade han på en isfläck strax efter att han börjat gå till

metadonmottagningen och slog i höften. Ambulansen hämtade Uffe och han blev inlagd på Södersjukhuset. Det tog underligt nog flera dagar innan han röntgades. När hans vän försökte besöka honom under de dagarna nekades hon med hänvisningen att det inte var någon idé på grund av att Uffe straxt skulle röntgas. När detta till slut skedde hittade man först bara ett brott på lårbenshalsen som man opererade och skruvade ihop. När bedövningen släppte kände Uffe att något fortfarande var fel. Han bad personalen under en hel helg att de skulle röntga honom igen. På måndagen kördes Uffe till röntgen och mycket riktigt hittades ett benbrott till. Det brottet hävdade dock läkaren skulle självläka utan operation. Uffe kände även att något inte stod rätt till med hans knä. Man röntgade Uffes knä och fann en flisa man påpekade kunde vara en gammal skada. Kunde du verkligen gå innan du ramlade? frågade nu personalen. Det kunde Uffe.

Läkaren och arbetsterapeuten på sjukhuset diskuterade att Uffe skulle få komma till rehabilitering efter sjukhusvistelsen men det skedde aldrig. Han fick åka till Capho Maria vård för hemlösa efter vistelsen på Södersjukhuset men där fanns ingen rehabilitering för benbrotten.

När det var dags för Uffe att bli utskriven fick han förvisso sjuktransport och en rullstol med sig hem. Den fick han hjälp att bära upp till lägenheten. Självt fick han krypa upp för två branta trappor.

Uffe fick krypa upp till sin lägenhet efter sjukhusvistelsen.
Foto: IngelaS

Transportpersonalen tittade på när Uffe kröp upp till sin lägenhet, för att försäkra sig om att han kom till lägenheten. En mycket god vän till Uffe erbjöd honom att få bo hemma hos henne ett tag så att hon skulle kunna hjälpa honom. Den förklaring sjukhuset gav till att de nekade den möjligheten var att han skulle hem för att där erbjudas hjälp och träning. Uffe har en lägenhet genom Bostad först. Han fick också beskedet att om han inte bor i sin lägenhet kan han bli av med den. Arbetsterapeuten skulle vara på plats vid hemkomsten och lägenheten skulle vara i ordning för rullstol och Uffes skador. Det tog dessvärre flera dagar innan arbetsterapeuten kom på ett första besök för att titta. Uffe fick även på sjukhuset innan utskrivning veta att han skulle få en duschpall. En sådan lyser i skrivande stund fortfarande med sin frånvaro.

Idag har Uffe äntligen fått en rollator. Han har hemhjälp men har inte erbjudits någon rehabilitering. Något som man vet är mycket viktigt efter ett lårbensbrott för att återfå så bra

funktion som möjligt.

Sedan Uffe fick metadon har han inte tagit heroin mer. Tyvärr har han inte trappats upp till rätt metadondos än så han känner sig abstinent och lider av smärtor efter benbrodden. Uffes kontaktperson på metadonteamet är till stor hjälp. Metadondoserna har ofelbart kommit till både sjukhuset och hemmet. Dessvärre fick han höra häromdagen att han riskerar att inte få sina metadondoser på grund av en liten apoteksskuld.

Uffes önskan hade varit att få komma till ett rehab direkt ifrån sjukhuset. Något han hela tiden trodde att han skulle få eftersom det är vad som erbjuds vid den här typen av skador. Läkaren hade dessutom diskuterat att detta skulle bli aktuellt. Han hade även behövt mer smärtlindring.

Vi i ENOUGH! kan inte låta bli att undra;
om Uffe inte hade haft en missbrukshistorik, hade han då omedelbart röntgats? Hade han erbjudits adekvat rehabilitering direkt efter sjukhusvistelsen? Hade han sluppit krypa uppför trapporna till sin bostad på alla fyra? Hade han kunnat välja att bo hos en vän den första tiden för att få praktiskt stöd och sällskap?

En röd tråd inom vården är att den som har en missbrukshistorik inte erbjuds samma vård som människor utan den bakgrunden.

**SOCIALPOLITIK skickade frågorna vidare, här följer två svar.
Elda Sparrelid, chefläkare i Region Stockholm.**

Hur skulle du säga att vården påverkas av att en person har en känd beroendeproblematik?

I teorin? Och i praktiken? Vi vet ju att det kan vara en viss skillnad.

Svar: Alla har rätt till adekvat vård och hjälp och den ska ske med värdighet. Lagen undantar inga grupper eller personer. Jag kan inte kommentera enskilda fall, bara svara för vad som

gäller generellt för patienter som anser sig felbehandlade. De bör i första hand kontakta vårdgivaren. Om det inte löser problemet kan man vända sig till Patientnämnden i Region Stockholm. I vissa fall kan patienten även anmäla till Inspektionen för vård och omsorg.

Att Uffe inte fick hjälp med att ta sig upp för trapporna, men att personalen dock väntade och såg att han kom in i lägenheten, hur kan det förklaras? Vi har ju hört skräckhistorier om när färdtjänst lämnat personer med minnessjukdom på gatan utanför bostaden och sedan lämnat platsen, då det endast ingår i deras uppdrag att köra till adressen. Vad ingår i en sjuktransport? Borde inte Uffe fått hjälp uppför trapporna? Bår? Rullstol eller annat?

Svar: Återigen kan vi inte säga något om det specifika fallet, men en patient som av medicinska skäl inte kan ta sig mellan en sjuktransport och bostaden ska få hjälp med detta.

Ninja Larsson, bitr enhetschef Bostad Först Stockholms stad:

Det enkla svaret ur Bostad Först perspektiv är att man inte riskerar att förlora sin bostad om man tillfälligt bor hos en vän, men inget är så enkelt i myndighetsvärlden. Man kan kanske se det som att det finns tre delar i detta:

För att möjliggöra hemsjukvård, hemtjänst, bostadsanpassning, etc behöver Uffe bo i sin lägenhet.

Ur ett hyresrättsligt perspektiv och Bostad Först perspektiv är det inte skäl för uppsägning om man tillfälligt bor hos en vän (om man i övrigt följer hyreslagen).

Sen till det kanske mest komplicerade och som ligger lite utanför mitt område är frågan om det finns anledning att avsluta insatsen (Bostad Först innebär en försökslägenhet + stöd som beviljas enl SoL). Där är vi som utförarverksamhet/hyresvärd i händerna på myndighetsutövningen inom socialtjänsten. Skulle socialtjänsten besluta att inte

förlänga insatsen av någon anledning, såsom att man bor någon annanstans, inte tar emot stöd, inte fullföljer planering, så upphör hyreskontraktet.

Nu har jag svarat ganska generellt och utan att känna till detaljerna i just detta ärende. Det kan finnas omständigheter i det enskilda ärendet som bättre kan förklara varför Uffe fick beskedet om att han riskerar att förlora sin lägenhet. Och utöver vad som framgår i artikeln kan jag inte uttala mig om enskilda ärenden.

